Lisäselvitys

22.2.2021

Eduskunnan perustuslakivaliokunnalle

Pyydetty lisäselvitys

Asia:
Hallituksen esitys eduskunnalle Euroopan unionin omien varojen järjestelmästä annetun neuvoston päätöksen (EU, Euratom) 2020/2053 hyväksymisestä (HE 260/2020 vp)
https://www.eduskunta.fi/valtiopaivaasiakirjat/HE+260/2020

Pyydettynä lisäselvityksenä todetaan seuraavaa.

- Komissio antoi 28.5.2020 muutetun ehdotuksen neuvoston päätökseksi Euroopan unionin omien varojen järjestelmästä. Sen muutokset koskivat poikkeuksellisia ja väliaikaisia lisämäärärahoja covid-19-kriisin seurauksiin puuttumiseksi. Muutetun ehdotuksen mukaan komissiolle annettaisiin valtuudet ottaa unionin puolesta pääomamarkkinoilta lainaa 750 miljardia euroa (3 b artikla). Samalla komissio ehdotti myös säännöstä (6 (4) artikla), jonka mukaan, jos talousarviossa hyväksytyt määrärahat eivät riittäisi kattamaan 3 b artiklan lainanotosta aiheutuvia unionin velvoitteita, jäsenvaltioiden olisi asetettava tätä varten tarvittavat varat komission käyttöön. Edellä mainittujen ehdotusten ohella komissio ehdotti säännöstä pääomamarkkinoilta lainaksi otettujen varojen käytöstä (3 a artikla) ja omien varojen enimmäismäärien korottamista (3 artiklan 1 ja 2 kohdat sekä 3 c artikla). Liitteessä 1 on muutetun ehdotuksen artiklakohtaiset ehdotukset.

- Neuvoston päätöksessä (EU, Euratom) 2020/2053 Euroopan unionin omien varojen järjestelmästä ja päätöksen 2014/335/EU, Euratom kumoamisesta on muutettu ja täsmennetty komission muutetun ehdotuksen 3 b artiklan säännöksiä; ne on otettu päätöksen 5 artiklaan. Komission muutetun ehdotuksen 6(4) artiklan tarkoittamaa asiaa ts. käteisvarojen käyttöön asettamista koskevat säännökset on otettu neuvoston päätöksen 9 artiklan 4-9 kohtiin. Liitteessä 2 on neuvoston päätöksen artiklat, jotka liittyvät komission muutetun ehdotuksen artiklaehdotuksiin. Liitteeseen 2 on merkitty keltaisella keskeiset muutokset komission muutetun ehdotuksen ja neuvoston päätöksen välillä. Keltaisella merkittyjen kohtien ohella artikloihin on tehty säädösteknisiä tarkistuksia verrattuna komission muutettuun ehdotukseen.

Liitteet 1 ja 2

Liite 1

28.5.2020
COM (2020) 445 final [1]
Muutettu ehdotus NEUVOSTON PÄÄTÖS Euroopan unionin omien varojen järjestelmästä

(3) Korvataan 3 artiklan 1 ja 2 kohta seuraavasti:

”1. Unionin käyttöön vuotuisten maksumäärärahojen kattamiseksi asetettavien omien varojen kokonaismäärä saa olla enintään 1,40 prosenttia kaikkien jäsenvaltioiden yhteenlasketusta bruttokansantulosta.

2. Unionin talousarvioon otettujen maksusitoumusmäärärahojen vuotuinen kokonaismäärä saa olla enintään 1,46 prosenttia kaikkien jäsenvaltioiden yhteenlasketusta bruttokansantulosta.”

(4) Lisätään 3 a, 3 b ja 3 c artikla seuraavasti:

”3 a artikla
Pääomamarkkinoilta lainaksi otettujen varojen käyttö

Unioni ei käytä pääomamarkkinoilta lainaksi otettuja varoja toimintamenojen rahoittamiseen.

3 b artikla
Poikkeukselliset ja väliaikaiset lisämäärärahat covid-19-kriisin seurauksiin puuttumiseksi

(1) Yksinomaan covid-19-kriisin seurauksiin puuttumiseksi

(a) komissiolle annetaan valtuudet ottaa unionin puolesta pääomamarkkinoilta lainaksi varoja enintään 750 000 000 000 euroa (vuoden 2018 hintoina). Lainanottotoimet toteutetaan euroina;
(b) lainaksi otettuja varoja voidaan käyttää lainojen myöntämiseen enintään 250 000 000 000 euroon asti (vuoden 2018 hintoina) ja 3 a artiklasta poiketen menojen kattamiseen enintään 500 000 000 000 euroon asti (vuoden 2018 hintoina).

(2) Edellä 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettuihin menoihin käytettyjen varojen pääoman takaisinmaksu ja pääomasta maksettavat korot katetaan unionin yleisestä talousarviosta. Talousarviositoumukset voidaan jakaa vuotuisiin eriin usealle vuodelle asetuksen (EU, Euratom) 2018/1046 112 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

Takaisinmaksuaikataulu on laadittava moitteettoman varainhoidon periaatteen mukaisesti siten, että varmistetaan velkojen tasainen ja ennakoitavissa oleva väheneminen 1 päivästä tammikuuta 2028 alkaen 31 päivään joulukuuta 2058 asti. Määrät, jotka unionin on maksettava tiettynä vuonna lainapääoman takaisinmaksuna, saavat olla enintään 7,5 prosenttia 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetusta enimmäismäärästä.

(3) Komissio vahvistaa lainanottotoimien hallinnointia varten tarvittavat järjestelyt.

[1] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020PC0445&rid=1

3 c artikla
Omien varojen enimmäismäärien poikkeuksellinen ja väliaikainen kasvattaminen covid-19-kriisin seurauksiin puuttumiseksi tarvittavien varojen osoittamista varten

Edellä 3 artiklan 1 ja 2 kohdassa vahvistettuja määriä kasvatetaan väliaikaisesti 0,6 prosenttiyksiköllä yksinomaan kaikkien 3 b artiklassa tarkoitetusta unionin lainanottotoiminnasta aiheutuvien velkojen kattamiseksi siihen asti, kun kaikki nämä velat ovat lakanneet, ja viimeistään 31 päivään joulukuuta 2058 saakka.

Lisämääriä ei saa käyttää unionin muiden velkojen maksamiseen.”

(5) Lisätään 6 artiklaan 4 kohta seuraavasti:

”4. Jos talousarviossa hyväksytyt määrärahat eivät riitä kattamaan 3 b artiklassa tarkoitetusta lainanotosta aiheutuvia unionin velvoitteita, jäsenvaltioiden on asetettava tätä varten tarvittavat varat komission käyttöön.

Käteisvarat on asetettava käyttöön SEUT-sopimuksen 322 artiklan 2 kohdan nojalla hyväksyttyjen, tuolloin sovellettavien asetusten mukaisesti ja samoin edellytyksin, joita sovelletaan siinä tapauksessa, että neuvoston tai Euroopan parlamentin ja neuvoston hyväksymien asetusten ja päätösten nojalla otetun lainan takaisinmaksu laiminlyödään.”

Liite 2

NEUVOSTON PÄÄTÖS (EU, Euratom) 2020/2053, annettu 14 päivänä joulukuuta 2020, Euroopan unionin omien varojen järjestelmästä ja päätöksen 2014/335/EU, Euratom kumoamisesta [2]

…

3 artikla

Omien varojen enimmäismäärät

1. Unionin käyttöön vuotuisten maksumäärärahojen kattamiseksi asetettujen omien varojen kokonaismäärä saa olla enintään 1,40 prosenttia kaikkien jäsenvaltioiden yhteenlasketusta BKTL:sta.

2. Unionin talousarvioon otettujen maksusitoumusmäärärahojen vuotuinen kokonaismäärä saa olla enintään 1,46 prosenttia kaikkien jäsenvaltioiden yhteenlasketusta BKTL:sta.

…

4 artikla

Pääomamarkkinoilta lainaksi otettujen varojen käyttö

Unioni ei käytä pääomamarkkinoilta lainaksi otettuja varoja toimintamenojen rahoittamiseen.

5 artikla

Poikkeukselliset ja väliaikaiset lisämäärärahat covid-19-kriisin seurauksiin puuttumiseksi

1. Yksinomaan covid-19-kriisin seurauksiin puuttumiseksi Euroopan unionin elpymisvälineen perustamisesta annetun neuvoston asetuksen ja siinä tarkoitetun alakohtaisen lainsäädännön avulla:
a) komissiolle annetaan valtuudet ottaa unionin puolesta pääomamarkkinoilta lainaksi varoja enintään 750 000 miljoonaa euroa (vuoden 2018 hintoina). Lainanottotoimet toteutetaan euroina;
b) lainaksi otetuista varoista enintään 360 000 miljoonaa euroa (vuoden 2018 hintoina) voidaan käyttää lainojen myöntämiseen ja 4 artiklasta poiketen lainaksi otetuista varoista enintään 390 000 miljoonaa euroa (vuoden 2018 hintoina) voidaan käyttää menojen kattamiseen.

Ensimmäisen alakohdan a alakohdassa tarkoitettua määrää tarkistetaan vuosittain kiinteän 2 prosentin deflaatiokertoimen perusteella. Komissio ilmoittaa tarkistetun määrän vuosittain Euroopan parlamentille ja neuvostolle.

Komissio hallinnoi ensimmäisen alakohdan a alakohdassa tarkoitettua lainanottoa siten, että uutta nettolainanottoa ei tapahdu vuoden 2026 jälkeen.

2. Tämän artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan b alakohdassa tarkoitettuihin menoihin käytettäväksi lainattujen varojen pääoman takaisinmaksu ja niihin liittyvät korot katetaan unionin talousarviosta. Talousarviositoumukset voidaan jakaa usealle eri varainhoitovuodelle vuotuisiin eriin Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) 2018/1046 112 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

Tämän artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohdassa tarkoitettujen varojen takaisinmaksun aikataulu on laadittava moitteettoman varainhoidon periaatteen mukaisesti siten, että varmistetaan velkojen tasainen ja ennakoitavissa oleva väheneminen. Varojen pääoman takaisinmaksut on aloitettava ennen kauden 2021–2027 monivuotisen rahoituskehyksen päättymistä vähimmäismäärällä, sikäli kuin määrät, joita ei ole käytetty tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetun lainanoton mukaisten korkojen maksuihin, sen sallivat, ottaen asianmukaisesti huomioon SEUT 314 artiklassa esitetty menettely. Kaikki tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta komissiolle annetusta poikkeuksellisesta ja väliaikaisesta lainanottovaltuudesta aiheutuvat velat on maksettava takaisin kokonaisuudessaan viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2058.

---

[2] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020D2053&rid=1

Määrät, jotka unionin on maksettava tiettynä vuonna tämän kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettujen varojen pääoman takaisinmaksuna, saavat olla enintään 7,5 prosenttia 1 kohdan ensimmäisen alakohdan b alakohdassa tarkoitetusta menojen kattamiseen käytettävästä enimmäismäärästä.

3. Komissio vahvistaa lainanottotoimien hallinnointia varten tarvittavat järjestelyt. Komissio antaa säännöllisesti ja kattavasti Euroopan parlamentille ja neuvostolle tietoja velanhoitostrategiansa kaikista näkökohdista. Komissio laatii liikkeeseenlaskukalenterin, johon sisältyvät odotetut liikkeeseenlaskupäivät ja määrät tulevalle vuodelle, sekä suunnitelman, jossa esitetään odotetut pääoman ja koron maksut, ja antaa sen Euroopan parlamentille ja neuvostolle tiedoksi. Komissio saattaa tämän kalenterin säännöllisesti ajan tasalle.

6 artikla
Omien varojen enimmäismäärien poikkeuksellinen ja väliaikainen kasvattaminen covid-19-kriisin seurauksiin puuttumiseksi tarvittavien varojen osoittamista varten

Kutakin 3 artiklan 1 ja 2 kohdassa vahvistettua enimmäismäärää kasvatetaan väliaikaisesti 0,6 prosenttiyksiköllä yksinomaan kaikkien 5 artiklassa tarkoitetusta lainanotosta aiheutuvien unionin velkojen kattamiseksi siihen asti, kun kaikki tällaiset velat ovat lakanneet, ja enintään 31 päivään joulukuuta 2058 saakka.

Omien varojen enimmäismäärien kasvattamista ei saa käyttää unionin muiden velkojen kattamiseen.
…
9 artikla
Omien varojen kantaminen ja niiden asettaminen komission käyttöön

1. Jäsenvaltiot kantavat 2 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetut omat varat kansallisten lakiensa, asetustensa ja hallinnollisten määräystensä mukaisesti. Jäsenvaltioiden on tarvittaessa mukautettava näitä kansallisia säännöksiä ja määräyksiä siten, että ne täyttävät unionin säännöissä asetetut vaatimukset. Komissio tarkastelee jäsenvaltioiden sille tiedoksi toimittamia kansallisia säännöksiä ja määräyksiä, toimittaa jäsenvaltioille mukautukset, joita se pitää tarpeellisina sen varmistamiseksi, että kyseiset säännökset ja määräykset ovat yhdenmukaisia unionin sääntöjen kanssa, ja antaa tarvittaessa Euroopan parlamentille ja neuvostolle tätä koskevan kertomuksen.

2. Jäsenvaltiot pidättävät itsellään kantokuluina 25 prosenttia 2 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetuista määristä.

3. Jäsenvaltiot asettavat tämän päätöksen 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut omat varat komission käyttöön SEUT 322 artiklan 2 kohdan nojalla annettujen asetusten mukaisesti.

4. Jos unionin talousarvioon otetut hyväksytyt määrärahat eivät riitä siihen, että unioni voi täyttää tämän päätöksen 5 artiklassa tarkoitetusta lainanotosta aiheutuvat velvoitteensa, ja komissio ei voi saada ajoissa aikaan tarvittavaa likviditeettiä aktivoimalla tällaiseen lainanottoon sovellettavissa rahoitusjärjestelyissä vahvistettuja muita toimenpiteitä, jotta voidaan varmistaa unionin velvoitteiden noudattaminen, mukaan lukien aktiivisen maksuvalmiuden hallinnan avulla ja tarvittaessa pääomamarkkinoiden lyhytaikaisen rahoituksen käyttämisen avulla tämän päätöksen 5 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohdassa ja 5 artiklan 2 kohdassa vahvistettujen ehtojen ja rajoitusten mukaisesti, jäsenvaltioiden on komission viimeisenä keinona asetettava tätä varten tarvittavat varat komission käyttöön, sanotun kuitenkaan rajoittamatta neuvoston asetuksen (EU, Euratom) N:o 609/2014 14 artiklan 2 kohdan soveltamista. Kyseisissä tapauksissa sovelletaan tämän artiklan 5–9 kohtaa poiketen asetuksen (EU, Euratom) N:o 609/2014 14 artiklan 3 kohdasta ja 14 artiklan 4 kohdan ensimmäisestä alakohdasta.

5. Jollei asetuksen (EU, Euratom) N:o 609/2014 14 artiklan 4 kohdan toisesta alakohdasta muuta johdu, komissio voi pyytää jäsenvaltioita määräsuhteisesti kunkin jäsenvaltion talousarvion tuloista tehtyyn ennakkoarvioon nähden antamaan väliaikaisesti käyttöön kokonaisvarojen ja käteisvaravaatimusten välisen erotuksen. Komission on ilmoitettava tällaisista pyynnöistä jäsenvaltioille etukäteen hyvissä ajoin. Komissio ottaa käyttöön jäsennellyn vuoropuhelun kansallisten velkakonttorien ja valtionkassojen kanssa liikkeeseenlaskua ja takaisinmaksua koskevien aikataulujensa osalta.

Jos jäsenvaltio ei noudata pyyntöä ajoissa kokonaisuudessaan tai osittain tai jos se ilmoittaa komissiolle, että se ei pysty noudattamaan pyyntöä, komissiolla on väliaikaisesti oikeus esittää lisäpyyntöjä muille jäsenvaltioille asianomaista

jäsenvaltiota vastaavan osan kattamiseksi. Tällaisten pyyntöjen on oltava määräsuhteisia kunkin muun jäsenvaltion talousarvion tuloista tehtyyn ennakkoarvioon nähden. Jäsenvaltio, joka ei ole noudattanut pyyntöä, on edelleen velvollinen noudattamaan sitä.

6. Käteisvarojen suurin vuotuinen kokonaismäärä, joka voidaan pyytää jäsenvaltiolta 5 kohdan nojalla, on kaikissa olosuhteissa rajoitettu sen BKTL-perusteiseen suhteelliseen osuuteen 6 artiklassa tarkoitetusta omien varojen enimmäismäärän poikkeuksellisesta ja väliaikaisesta kasvattamisesta. Tätä varten BKTL-perusteinen suhteellinen osuus lasketaan osuutena unionin yhteenlasketusta BKTL:sta, sellaisena kuin se johtuu asiaankuuluvasta sarakkeesta unionin viimeisen hyväksytyn vuotuisen talousarvion tulopuolella.

7. Mahdollinen käteisvarojen antaminen 5 ja 6 kohdan nojalla kompensoidaan viipymättä unionin talousarviota koskevan sovellettavan oikeuskehyksen mukaisesti.

8. Jäsenvaltioilta 5 kohdan mukaisesti väliaikaisesti saatujen käteisvarojen määrien kattamat menot otetaan viipymättä unionin talousarvioon, jotta voidaan varmistaa, että niihin liittyvät tulot otetaan huomioon mahdollisimman pian sitä varten, että jäsenvaltiot voivat hyvittää omat varat tileille asetuksen (EU, Euratom) N:o 609/2014 asiaankuuluvien säännösten mukaisesti.

9. Edellä olevan 5 kohdan soveltaminen ei saa vuositasolla johtaa sellaisten käteisvarojen pyytämiseen, jotka ylittävät 3 artiklassa tarkoitetut omien varojen enimmäismäärät, sellaisina kuin ne ovat kasvatettuina 6 artiklan mukaisesti.